

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . 8 korona
Félévre . . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Merénylet a török szultán ellen.

Megemlékeztünk lapunkban, hogy *II. Abdul Hamid* szultán ellen bombamerényletet követték el, melyet később így írtak le a lapok tudósítói: A szelamlík végén a császári mecsetben felrobbant egy bomba. Hivatalosan megállapították, hogy robbanás huszonnégy embert megölt és ötvennyolc ember súlyosan megsebesült. 82 családnak 400 tagját döntötte gyászba a merénylet. Az áldozatok között van 17 katonára és csendőr és 12 polgár. Megsebesült egy osztrák nő, Bonella kisasszony, akinek a szultán a másodosztályú Sefakat női rendet adta.

A szultánt szerencsére nem érte baj és a merénylettől népének üdvére csoda mentette meg. Ő felsége bámulatos bátorságot és hidegvért tanusított. Az uralkodó maga hajtott vissza palotájába, kegyesen köszönve meg a közönség lelkes üdvözlését. A főváros egész lakossága fel van háborodva a visszataszító merénylet miatt. A gonosztettet a mecset udva-

rán kívül követték el azon a helyen, hol a látogatók kocsijai szoktak állani. A merénylet szerzőjét nagyban keresik és minden intézkedést megtettek letartóztatására. A szultán palotájába való visszatérése után kihallgatáson fogadta báró Calice osztrák-magyar nagykövetet. A robbanás nem a szultán közelében történt, hanem több mint 100 méternyire. Nem történt két robbanás, nem is dobták a bombát. A robbanást, amint azt bebizonyították, pokolgép okozta. Az egyik súlyosan megsebesültnek elbeszélése szerint a robbanás előtt látta, amint egy ember kosarat tett az egyik kocsira. A halottak száma valósággal huszonnégy.

Ezek közt van Beha bey, Szelim herceg nevelője, a szultán két szolgája. Ezen nem volt semmiféle külső sértés nyoma, haláluk

kat az ijedtség következtében beállott szivszélhűdés okozta. A merénylet óta hetek teltek el, de a tettest kikutatni nem tudták a török rendőrök.

II. Abdul Hamid török szultán.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p h a t. <<

Tüzzre, vízre vigyázzatok.

Csendes éjszakákon felhangzik a faluban az éjjeli őr kiáltása. Mint egy mennyei kürt zenéje, úgy reszket végig a falu utcáin, a házsorok között érces hangja: *tüzzre, vízre vigyázzatok!* A tüzrendészetről szóló törvény sok szakasza intézkedik a tüzcsapások elkerülésére és mégis hetenként milliókat érő vagyon hamvad el szép Magyarországon.

Az elmúlt héten is rémes tüzesetek százai dultak széjjel a hazában. A legtöbb gyulásnak az oka: *vigyázatlanság*. Az a törvény csak arra való, hogy kijátszák. És ezt tapasztalatból tudom. Ott lakom a falun a nép között. A községi bíró az egyik utcát járja, a jegyző a másikat. Betekintenek minden udvarra, hogy a rendeletek végrehajtását megtekintsék, hogy saját szemekkel lássák a nagy vizes edényt, melyet készen kell tartson minden gazda ilyen forróság idején. De hány udvaron van a víz raktározva? Feleportán sem tartják be a rendeletet. A törvény csak arra való, hogy valamiképpen kijátsza a magyar ember.

Azzal sem védekezhetik a mulasztó, hogy elfeledte, hiszen a kisbíró hónapok óta kidobolja, óva inti a tüzveszedelem ellen való védekezésre. Az éjjeli őr is csak azt kiabálja, de hát mégis jobban esik, ha a törvényt kijátszák valahogyan.

Az elmúlt héten előfordult több tüzesetről olvassuk, hogy vízhiány miatt nem lehetett oltani. Ez a védekezés pedig nevetséges hazugság. Nincs olyan falu, ahol minden udvarra egy hordó víz ne jutna a kutakból, patakokból, folyókból, vagy tavakból, igen, de ezt előre kell ám az udvarra vinni, nem akkor, mikor ég a gazdasági épület. Vinnék is, de úgy gondolják, hogy a törvényt nem kell betartani. Hány rémes tüzesetnek vehetnék elejét, hány száz kenyérnélkül maradt száznak lehetne éhségét csillapítani, ha a tüzvédelmi rendeletet komolyan végrehajtanák, ha azt a nagyobb edény vizet minden udvaron készen tartanák, melylyel a tüzet a csirájában lehetne fojtani.

A mi rendszerető előjáróink után is hallám, amint mondották a restek, a törvénykijátszók, hogy a bíró basáskodik, a jegyző csak a népet sanyargatja és szidták az erélyes előjárókat, hogy miattuk a törvényt ki nem játszhatták és tüz esetén a község lakóit koldussá nem teheték. Ilyenek a törvénykijátszók.

Mindaddig fáradoznak a rendeletek végrehajtása körül, míg végre istencsapása éri őket és tönkremennek. Akkor koldusbotra kelve beállanak apostoloknak, de már késő rájuk nézve a megtérés.

Tüzzre, vízre vigyázzatok! A vizes edény minden udvaron készen álljon a pusztító tüz első lobbanásának elfojtására, mert ha gyulás is történik ott, ahol a vizes edények készen vannak, a kár csak részbeni lehet, a minden udvarról előhozott tartalék víz eloltja tiszszeresen a tüzet. Szép hazánkban pedig több száz emberrel kevesebben sirnának vala az elmúlt héten, ha *tüzzre, vízre vigyáztak volna!*

P. T.

Véres utcai harc Egerben.

Egerben vasárnap az ottani Érsek-kertben népmulatságot rendezett az egri földmives fiatalság. A kert előtt vig notázás közben vonultak táncba a pántlikás egri leányok és szótlanul türték az 5. gyalogezred legényeinek csufondáros megjegyzéseit. Estefelé már lázas volt a hangulat s a rendőrség is megszapordott létszámmal vonult ki. A kert előtt, mert a legények a kaput is bezárták a katonák előtt, egyszerre dulakodni kezdett egy hatalmas testű parasztlegény az egyik katonával.

— Velem jön az a leány táncba, nem veled, te rongyos baka!

Erre három katona ugrott elő s megfordított bajonettel agyba-főbe verték a legényt. Azonnal elnémult a muzsika, megállott a tánc s negyven legény állott pártjára a megvert legénynek. Ekkorra a katonák is fől-szapordtak s a rendőrség karddal iparkodott szétválasztani a verekedőket. Nagy Gusztáv 5. gyalogezredbeli főhadnagy parancsolólag uszította a rendőröket a legényekre s mikor ezek vonakodtak engedelmeskedni, kardot rántott. A következő pillanatban az egyik rendőr olyat sujtott kardjával a főhadnagy fejére, hogy az nyomban összeroskadt. A katonák szuronyukkal, a legények bicskákkal rontottak elő s nagy verekedés támadt.

Közben jelentést tettek a kaszárnyába, ahonnan a készülség harminc emberrel nyomban kivonult a verekedés helyére. A készülség sem birt a legényekkel, mire egy század katonaság vonult ki. A legények feldühödt állapotukban a század elöl sem tágitottak. Erre eldőrdült a sortüz, egyszer, kétszer, háromszor. Hét legény nyomban elesett, tizennyolcan megsebesültek. Egy kis fiút, aki a kutról vizet hozott, szintén átlöttek a katonák és meghalt.

A véres eset hírére a hétfőn délelőtt tartott vármegyei közgyűlésen interpellálták a főispánt, hogy kérjen sürgős és igazságos vizsgálatot a kormánytól. Az esetről távirati jelentést tettek a közös hadügyminiszternek.

A legjobb minőségű **háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon** a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Ertékesítő Szövetkezetéhez

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Az orosz-japán béke.

Az orosz és a japán békedelegátusok multhétén Amerikába, Portsmouthba érkeztek és a tárgyalások megkezdődtek. Érdelemes tárgyalásról az első napokon alig lehet szó. Mindenekelőtt a meghatalmazásokat vizsgálják meg kölesönösen a két állam kiküldöttéi, azután megállapodnak a tárgyalások nyelvére nézve, végül minden valószínűség szerint: irásban — beterjesztik a békekötés feltételeit. Szóval, csak formálítások elintézésével telik a békekonzferencia első pár napja és a feszült érdeklődéssel figyelő világ még mindig csak tervezgetéseket hall.

Roosevelt az Egyesült-Államok elnöke mikor bemutatta az orosz és japán békeköveteket egymásnak, azt mondotta, hogy ő a két hadakozó felet elvezette a béke forrásához és most tőlük függ, hogy iganak a forrás üdítő vizéből.

Míg a tárgyalásról érdemleges tudósítást nem kapunk, a találgatásokat mellőzzük, de remélünk a békében, mely a nagy vérontásnak és pusztulásnak véget vet.

Az orosz-japán háború.

A harcterről.

Linevics orosz tábornok jelenti 8-iki kelettel a keleti mandarin-ut vidékéről, hogy 5-én egy csapatot toltak előre a Hagoufalva közelében levő szoros irányába. 88 versztnyire Tatulutól a japánok támadást intéztek csapatunk ellen és bekerítették mindkét szárnyunkat. Ezáltal csapatainkat visszavonulásra kényszerítették északi irányban. A madoulini szoros közelében a japánok megtámadták az ide kirendelt különítményt, de amint ez tüzelést kezdett a japánokra, az utóbbiak déli irányba visszavonultak.

Vladivosztozok ostroma.

Vladivosztozok parancsnoka, Kasbek tábornok jelenti, hogy a Castrice-öbölben partraszállott japánok ellen csapatokat küldött. A japánok előcsapatái a folyó torkolatától már csak 35 kilométernyire Starojeszelnál vannak. A japánok két hadoszlopban vonulnak előre az utolsó napok nagy esőzése következtében járhatatlan orosz utakon. Starejeszelót kétórás erős küzdelem után bevették a japánok. A faluban kétszer véres szuronycsatára került a dolog. Az oroszok részén harmincegyen elestek, a sebesültek száma száztizenkettő. A falut az oroszok visszavonulás közben felgyújtották.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Mi a szövetség?

— A tótszentpáli hitelszövetség tiz éves jubileumára, melyet Szent István napján ünnepelnek. —

Tudjátok-e mi a szövetség?

Jézus tanának legszebb ígéje:

A **szeretet**, melyet a Megváltó

Elküldött az ember kebelébe

S a szentlélek által belénk oltva,

Szeretet a legédesebb érzés.

Jézusunknak köszönhetjük ezt, mert

Szeretéből lett a — szövetség.

Tudjátok-e, mi a szövetség?

A **boldogulásnak** egyik ága,

A melyen előbb-utóbb kivirít

A boldogság édes, szép virága.

Mert ha a nép nehezen tud élni,

Ha az egyesek ereje kevés:

Összeállnak többen és ezáltal

Boldogulnak. — Ez a szövetség!

Tudjátok-e, mi a szövetség?

A **szabadság** igaz palotája.

Aki belép e szent épületbe,

Lépten-nyomon áldás száll reája.

Csak itt tanul takarékos lenni,

— Nem élet a nyomorba küzködés —

Munkabérét szépen összegyűjtve

Szabaddá lesz, — ez a szövetség.

Tudjátok-e, mi a szövetség?

Az **egyenlőség** édes otthona,

Ahol ur és szolga kezét szorít,

S egymás fölött nem lesz zsarnok soha!

**Az aratási és cséplési árjegyzékünk ~
megjelent és azt**

kívánságra bárkinek ingyen s bérmentve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetsége

Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 31. szám.

„Mindnyájan egygyért, egy mindnyájáért“,
Nem választ el vagyton, rang, születés!
„Kéz a kézben“ ez zászlónk jelvénye
Mely fenn lobog. — Ez a szövetség.

Tudjátok-e, mi a szövetség?

A **testvériség** csendes tüzhelye.

Aki ide letelepszik hozzánk

Az örömtől távol lesz a kelyhe.

Dolgozunk, gyűjtünk miként a méhek,

— Távol legyen tőlünk a kérkedés, —

Mint testvérek egymást megbecsülve

Boldogulunk. — Ez a szövetség.

Tudjátok-e, mi a szövetség?

— Nem kérdezem, azt hiszem tudjátok,

Ünnepelni gyűltünk össze ide,

Felvettétek ünnepi ruhátok.

Szívetekből üdvözlöm azokat,

Kiket illet e szép emlékezet,

Kiknek buzgalmából tíz éve van

Tótszentpálon hitelszövetség.

Péterfy Tamás.

A „Hangya“ működése.

A Magyar Gazdaszövetség „Hangya“ nevű fogyasztó szövetségi központjának nemrégiben adták közre a múlt évi eredményeket feltüntető adatait. Látjuk ebből, hogy a Hangya kötelékében megalapított szövetség száma az 1900. év végén még csak 153 volt; a következő évben már 232, 1902-ben 284-re, 1903-ban 471-re, 1904-ben pedig 561-re szökkent fel a számuk. A működő szövetségek száma ugyanezen idő alatt 122-ről 485-re emelkedett. Némelyik szövetség fiókot is nyitott; ezeknek a száma a múlt év végén 75 volt. A tagok száma 22,533-ról 87,996-ra, az üzletrészeké 35,398-ról 176,981-re, az alaptőke 727,972-ről 2.138,387 koronára. Ebből befizetve 1904. év végén 1.759,926 korona. A tartalék-alap 31,282-ről 499,471 koronára, az árukészlet

943,140-ről 3.590,811 koronára emelkedett. A szövetségek a lefolyt évben hitelbe 838,983 korona árut adtak, áruforgalmuk pedig 13.351,963 korona volt. Ebből a központ 6.721,733 koronát bonyolított le.

A szövetségek tiszta nyeresége 267,994 korona volt. Azok a szövetségek, amelyek veszteséggel dolgoznak, 23,495 korona befizetést mutatnak ki összesen. A Hangya kötelékében működő szövetségek általán véve nem nagyok. Évi forgalmuk úgy 12—60,000 korona között váltakozik. Olyan szövetséget, amelynek a forgalma a százezer koronát meghaladja, alig néhány található: Az első a selmecbányai, amely 308,547 korona forgalommal dicsekszik; a likavkai 198,170, az ürményi 153,984, a kunszentmiklósi 152,351, a mezőkövesdi 127,707, a mosóci 113,824, a perbenyiki 107,055 koronát ért el.

Általában tapasztalható az izmosodás és, hogy a szövetségek arányos, biztos alapokra vannak fektetve. A tagok száma, az alaptőke, az árukészlet, az áruforgalom és az eredmény összhangzásban vannak egymással. Szinte érezhető a számokon, hogy a tagok és vezetők nemesak igyekeznek kötelességeiknek megfelelni, hanem tudatában élnek annak is, hogy a fogyasztó és értékesítő szövetség a fulusi kiscgazdára és iparosra nézve a boldogulás egyik igen fontos eszköze.

Több szövetség szerzett már magának ingatlant. Némelyik erejéhez képest egy kissé hamar és mélyen is belement. E részben megfelelő óvatosságra intjük a szövetségek vezetőit. Az alaptőkére szükség van a szövetség megerősödése végett. Ezt megcsontítani vagy esetleg egészen felhasználni és az árut hitelbe beszerezni, egy kissé veszedelmes. A szövetségek által szerzett ingatlanok értéke 436,989 koronát képvisel. A szövetségi szellem erősödését mutatják ezek a számok. Ezen az uton nagy és boldog lehet Magyarország. Erős a reményünk, hogy az is leend. —ő.

Szabaduljunk a borkereskedőtől. A Vendéglősök Lapjában ez alatt a cím alatt felhívás jelent meg. A vendéglősök érdekeit képviselő ujság rámutat arra, hogy a borkereskedők az okai annak, hogy a vendéglősipar ma már nem áll azon a fokon, amelyen valaha volt. A szabadulás utjával és eszközével a szö-

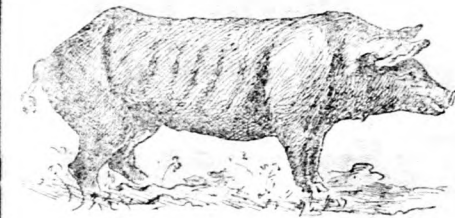
Szíves figyelmébe ajánljuk az igen tisztelt közönségnek a somogyisilli Szent István gyógyszerár kitűnő hatású készítményeit és pedig

sertésvész elleni óv- és hizlalóport, mely rendszeres

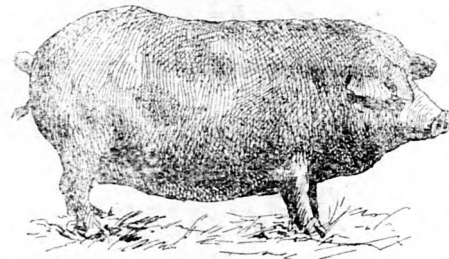
nemcsak megakadályozza a sertések különböző betegségeinek fellépését, nagy mértékben fokozza az étvágyát s ennek révén a hizlalást meglepő mértékben elősegíti; hanem kellő időben alkalmazva, az ugyanvezett sertésvészt is sikeresen gyógyítja. 1 kilogramm ára 1 korona 90 fillér. Ha egész községek részére történik megrendelés, ennek arányában 20—30 százalékos engedmény nyújtatik.

10 kiló megrendelésénél 1 kiló ingyen s az egész küldemény bérmentve!

Köszvény-balzsamot izom, csusz és mindennemű csontfájdalmak ellen. Ára egy nagyobb üvegnek 2 korona 50 fillér, kisebb 1 korona 50 fillér.

Disznópor használata előtt.

Disznópor használata után.

Lysol-Salicylt viszketőség és mindennemű bőrbajok ellen. Ára egy tégelynek 3 korona. — **Hajerősítőt** hajhullás ellen. Ára egy üvegnek 3 korona 80 fillér és 2 korona 50 fillér. — Ezen szerek kitűnő hatásáról számtalan elismerő és hálanyilatkozat tanuskodik.

Megrendelések GYÓGYSZERTÁR Somogy-Szill küldendők.

vetkezést találják célravezetőnek. Mi már régebben irtunk arról, hogy a bortermelőknél és a vendéglősöknek szövetkezeteik útján mily kihatós és üdvös volna a kölcsönös érintkezés. A termelő szövetkezet a vendéglősök szövetkezetének közvetlenül eladva terményét, biztosítva volna egyrészt a termelőnek a nagyobb haszon, másrészt pedig a vendéglősök ki tudván mutatni azt, hogy az italok honnét származnak, a régi bizalmat felkelteni, bizonyos, hogy sikerülne. A vendéglősök a fővárosban, úgy tudjuk, el is határozták már egyszer, hogy megalakítják szövetkezetüket, amely áruellátás tekintetében kezükre járna. Itt volna az idő, hogy ez a terv végre megvalósuljon, amelynek útjában bizonyos, hogy semmi sem áll más, mint az, hogy az elhatározás nyomában minálunk ritkán kél a cselekvés. Pedig nem kis dologról van szó.

A „Háztartás“ szövetkezet új fiókjai. A „Hangya“ kötelékében működő „Háztartás“ fővárosi fogyasztószövetkezet augusztus 1-től két új fiókot nyit. Az egyiket a Rottenbiller-utca 38-ik, a másikat Ó-Budán, Főter 5. szám alatt nyitják meg. A „Háztartás“ szövetkezet boltjainak a száma ezzel háromra szaporodott. A szövetkezet igyekezni fog, hogy a fővárosnak mindazon pontján, ahol a megfelelő érdeklődés nyilvánul meg iránta, szintén állítson fióküzletet. Meg vagyunk róla győződve, hogy a főváros lakossága mindinkább meg fogja kedvelni ezt az intézményt és a szövetkezet eléri célját. Fejlődést, terjedést látunk szövetkezeti téren mindenfelé.

Új szövetkezetek. Meskó Pál, a Magyar Gazdaszövetség titkára július hó folyamán 19 új fogyasztási és értékesítő szövetkezetet szervezett a Magyar Gazdaszövetség „Hangya“ központjának kötelékében. Az új szövetkezetek a következők: Biharmegyében: Poklostelek, Sárszeg, Ujjalota; Szabolcsmegyében: Eszeny; Szatmármegyében: Kisbozinta; Torda-aranyosmegyében: Harasztos, Torockó; Alsófehérmegyében: Nagyenyed; Nagyküküllőmegyében: Datk és Úrmös; Udvarhelymegyében: Bibarcfalva és Szentkirály; Csikmegyében: Gyergyóalfalu, Gyergyócsomafalva és Gyergyóbélbor. Marostordamegyében: Kőszvényes és Jobbágytelke; Kolozsmegyében: Mocs és Bodonkut.

!!! Kliséket olcsón !!!

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit ... (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja ...

a „Független Ujság“ kiadóhivatala.
(Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előirt %/o mellett. Fejvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
▼ elszámolás. ▼

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: V
Husnemüket, füstölt
ust, vadakat, szárnyaso-
kat — élő és leölt állapot-
ban, tojást, vaját, halat,
burgonyát, káposztát, zöld-
ségféléket, gyümölcsöt stb.

• MI UJSÁG? •

Az eső. Végre az elmúlt vasárnap és a rákövetkező napokon nemcsak Budapesten, de hála a gondviselésnek, az egész országban megindult az esőzés. A vidék minden tájáról jelentik, hogy a borzalmas kánikulai napokat végre eső váltotta fel. Hogy nem volt-e késő a kukoricának és más termésünknek, azt csak a betakarodás után látjuk meg. A kéthetes szárazság nagy kárt okozott országszerte, amit az eső csak némileg pótolhat, de nem teljesen.

Eltávolított kétféjű sas. A temesvári katolikus székesegyházon, melyet még Mária Terézia építtetett, másfél század óta ott éktelenkedett az osztrák madár: a kétféjű sas. Hiába követelték eddig a kétféjű sas eltávolítását, a fekete, kovácsolt vashól készült madár zavartalanul terjesztette széjjel szárnyait a templom-orom falán. A székesegyházat most renoválják és ezt az alkalmat felhasználták arra is, hogy a kétféjű sást végre eltávolítsák.

Az ácsi csata emlékezete. Szép hazafias ünnepség folyt le vasárnap délután az ács-termágyi honvédelmnél. Az ünnepélyt a komáromi függetlenségi párt rendezte s résztvevett azon Komárom vármegye színe-java. Körülbelül háromezren sereglettek össze, de megütközést keltett, hogy az ünnepségről a vármegye s Komárom város hivatalos közegei távolmaradtak. Az ünnepséget a komáromi dalárda nyitotta meg a Szózáttal, utána Kálmán Rudolf orsz. képviselő mondott beszédet, Jánossy Lajos ág. ev. esperes tüzes beszédet mondott s végül megeskette a népet, hogy mindvégig becsülettel kitart a függetlenségi eszmék mellett. Végül Szász József, Komárom város orsz. képviselője szólott nagy figyelem mellett s gyakori éljenzés között szép emlékbeszédet mondott. A nagyhatású beszéd után a dalárda éneke zárta be a szép ünnepélyt.

Janku sirja bedőlt. A negyvennyolcas idők havasi réme, Janku Avrám Körösbányán egy templom előtt van eltemetve. A sirt jelző kőoszlop felírásán Janku, mint a románság vezére szerepel. Minap a villám beütött a Janku sirja előtti fába s a nagy rázkódás bedöntötte a sirt. Érdekes, hogy ez éppen Janku halálának évfordulóján történt.

Szent István ünnepe. Szent István első apostoli királyunk névünnepeinek évfordulóját augusztus 20 án a hagyományos fénynyel és kegyelettel ünnepli meg a katolikus egyház, a hivatalos világ és a főváros hazafias közönsége. Az ünnep rendjét most állította össze Kanter Károly, a budai királyi vártemplom apátplébánosa. A nemzeti ünnep e szerint augusztus 20-án, vasárnap reggel hét órakor kezdődik a budai királyi vártemplomban, ahol a papság és az ünneplő vendégsereg gyülekezik. A szokásos zsolozsmák után a vártemplomban őrzött Szent Jobbot fényes egyházi körmenetben, harangzugás közt, katonazene hangjainál átviszik a budavári koronázó Mátyás templomba, ahol reggel nyolckor ünnepi istentisztelet lesz, melyen Vaszary Kolos biboros hercegprimás pontifikál, míg a körmenetet dr. Kohl Medárd püspök fogja vezetni. A szentistvánnapi ünnepi szónoklat elhangzása után a szent ereklyét körmenetben visszaviszik a királyi vártemplomba, a hivek tiszteletére. Az egyházi körmenet utvonálán katonaság áll sorfalat.

Japán tanár Budapesten. Egy európai műveltségű japán professzor Saito Seitaro dr. a tokiói nemesi főiskola tanára, aki már esztendővel ezelőtt hosszabb időt töltött Londonban, Párizsban, Berlinben, most Budapesten időz. Ujabban még jóval a háboru kitörése előtt hagyta el hazáját a 33 éves nyulánk, vékony bajszu udvarias japán, a kinek vonásai nagy intelligenciát árulnak el. A fővárosban Agner Lajos dr. a jászberényi főgimnázium japán nyelvben jártas fiatal tanára kalauzolja.

Tüzoltók szerencsétlensége. Mokrinban a minap áldozatul esett hivatásának két önkéntes tűzoltó. Az egyik gazda udvarán kigyuladt egy nagy buzakazal. A toronyőr megadta a vészjelt s nemsokára teljes gyorsasággal vágatott a tűzoltóság a tűz színhelyére. Egy fordulónál a nehéz szerkocsi felborult s maga alá temette a rajta ülőket, akik mindannyian megsérültek. Vidovecz József tűzoltó agyrázkódást és súlyos belső sérüléseket szenvedett, Bogdán Benjámín kéményseprő-tűzoltó a lábán sérült meg súlyosan; egy rendőr, egy esküdt és egy előfogatos pedig könnyebb sebeket szenvedett.

Levelező diákok. A debreceni főreáliskola egyik tanára, Horvay Róbert egy igen jelentős és figyelemreméltó eszmét vetett fel és segítette azt a kivitelben is. Tudván azt, hogy a nyelvek tanulása mennyire a gyakorlaton alapszik, a debreceni magyar és a hazai szász gimnáziumok tanulói között levelezést indított meg. E munkájában segítették őt a szász

iskolák tanárai is, biztatván növendékeiket a levelezésre. Az eredmény igen szép volt s a tanulók nagy örömmel és ambícióval fogtak e kedves munkához. 32 levelet irtak német társaiknak, akik 27 levélben válaszoltak, mindig úgy, hogy visszaküldötték társaik leveleit kijavítva. E levelezésben úgy a magyar, mint a német diákok igen szép nyelvismeretre tettek máris szert s néhány szász-diák vakációját Debrecenben fogja tölteni, hogy a magyar nyelvet még inkább magukévá tehessék. Kívánatos lenne, ha e mindenképen szép és üdvös eszmét a többi iskolák tanárai is előmozdítanák. Ugyyszólván semmi fáradsággal, de annál nagyobb haszonnal járna ez.

Szerencsétlenül járt halászok. Lisszabonból jelentik, hogy egy huszonhat bárkából és háromszáz emberből álló halászfloottát ezelőtt öt nappal erős vihar lepelt meg a tengeren s azóta semmi hír sem érkezett a szerencsétlenekről. Minap végre a bárkák közül egynek a roncsait partravetették a hullámok, valamint öt holttestet is, akik a szerencsétlenül járt halászok közül valók. A katasztrófa közelebbi részletei még ismeretlenek s így nem tudni, hogy mind a háromszázan a tengerben lelték-e halálukat.

A kiostromolt vadorzót halálra ítelték. A tavasszal történt, hogy egy Roy nevű francia parasztember vadorzás közben lelőtt egy erdőört. A gyilkosság elkövetése után a csendőrök üldözőbe vették, de ő bevette magát a házába, elsáncolta magát és kijelentette, hogy egész Franciaországnak nem adja meg magát. Fenyegetését oly komolyan be is váltotta, hogy a mikor a házhoz közeledtek, egy csendőrtisztet és egy másik embert súlyosan megsebesített. Végre is a házat föl kellett robbantani. Royt, a ki már hetvenesztendő öreg ember, a poitiersi esküdtbírótság emiatt halálra ítélte. Rögtön utána azonban az esküdtek kegyelmi kérvényt irtak alá, a melyet az elnök elé fognak terjeszteni.

Megkegyelmeztek Klein Franciskának. Megemlékeztünk a bécsi gyilkos asszony ügyéről, akit halálra ítéltek. A bécsi országos törvényszékhez szerdán délben érkezett le Klein Franciska kegyelmi kérvényére a király döntése. A törvényszék elnöke fölhozatta a halálra ítélet és közölte vele, hogy az uralkodó megkegyelmezett neki és a halálos ítéletet *életfogytig tartó súlyos börtönbüntetésre* változtatta át.

Tűz a Gellérthegyen. Mult vasárnap délben a Gellérthegy dunai oldalát borító cserjés és bokrok egy része meggyuladt s hatalmas füstfelhő szállt fel a hegyről. A IX. kerületi tűzoltók, akiket az ügyeletes rendőr legkorábban értesített a tűz kitöré-

A magyar kir. államvasutak gépgyáranak lokomobil oséplőgép és „MILLENNIUM“ aratógép gyártmánya a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A magyar királyi államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

Budapest, Váci-körut 32. szám,

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült **4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcseplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű compound-locomobiljait,**

„MILLENNIUM“ legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit, továbbá: „AGRÁR-DRILL“ tolokerekes rendszerű sorvetőgépeit, aczéllöntésű ekefővel ellátott EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

séről, gyorsan a helyszínén termettek és bár sok fáradsággal járt az oltás a megközelíthetetlen hegyoldalon, sikerült nekik a tüzet eloltani és megakadályozni azt, hogy a tovaterjedő lángok és felesapódó szikrák a hegy tulsó részén levő villákat és épületeket veszélyeztessék. A megejtett hivatalos vizsgálat szerint a tűz valószínű oka az, hogy valaki gondatlanságból égő gyufát vagy égő szivart dobott el és a hőségtől száraz esernyő attól fogott tüzet.

A bosnyák házalók ellen. A kisiparosok panaszt tettek a fővárosi tanácsnál a bosnyák házalók ellen. A kerületi előljárók legutóbb tartott értekezletükből azt jelentették, hogy a panasz jogosult, mert az okkupáció után a bosnyákok csak arra kaptak engedelmet, hogy bosnyák kést és villát a piacon árúsihassanak. A rendőrség a hibás, hogy más áruval megtüri a bosnyákok házalását.

Szerencsétlenség a bucsun. Pécsen a havi-hegyen múlt héten tartották a szokásos évi bucsut, amelyre a Dunántulról huszezer ember jött össze. A hegyen, havi Boldogasszony tiszteletére emelt kápolnánál táborozott az óriási tömeg, gyertyák és fáklyák fénye mellett. Egy ilyen fáklyától Horváth Gusztáv né pécsi lakos ruhája véletlenül meggyuladt és a szégyen asszony egyszerre lángba borult. Nagy rémület vett erőt a bucsusokon, de Czving Berta-n rendőr a saját élete kockáztatásával mégis megmentette az asszonyt a tűzhaláltól. Elszántan átnyalabolta a futni készülő asszonyt, a földre fektette és az ut homokjával teleszórt. Így sikerült megmentenie, bár az asszony súlyos égési sebeket szenvedett, de hosszabb ápolás után föl fog épülni.

Ellopott milliók. Zimonyban letartóztattak egy asszonyt, aki nagymennyiségű hamis bolgár pénzt akart forgalomba hozni. A bolgár kormány nemrég Oroszországban nagymennyiségű bolgár bankjegyet r ndelt, s a papirospénzből egy láda két millió frank értékkel, valahogyan elveszett. A bankjegyekre még nem voltak rányomtatva az aláírások, s így a hamisított bankókat könnyű volt fölismerni. Az elfogott asszony vallomása alapján Mitrovicán is letartóztattak három embert, akiknél szintén találtak hamisított bolgár bankjegyeket. — Ez ügyben a hatóság nagy elővigyázattal folytatja a vizsgálatot, mert a két millió forgalomba hozatala jelentékeny fondorlatot és segítséget igényelt.

Dinamitrobbanás a Mauthner-gyárban. A Mauthner testvérek Ujpest, Váci-ut 16. szám alatti bőrgyárban, eddig ki nem derített okból fölrobbant egy dinamitöltés. A robbanás olyan erős volt, hogy a főépület homlokzata bedült, a gyár összes ablakai betörték és a kőkeri és is erősen megrongálódott. Emberéletben szerencsére nem esett kár. A gyárban azt hiszik, hogy a dinamitot egy nemrégiben elbocsátott munkás robbantotta fel. Minap a Danubius-Schoenichen-Hartmann-féle hajógyárban is követtek el hasonló merényletet, a melynek szintén a gyár főépületének homlokzata esett áldozatul. A rendőrség erélyesen megindította a vizsgálatot.

Edison legújabb találmánya. Newyorkból jelentik azt a valószínűtlennek látszó hirt, hogy Edison korszakalkotó villamos készülék feltalálásának a befejezése előtt áll. Ez a készülék, amelynek segítségé-

vel bármely kocsit automobillá lehet átváltoztatni, egy negyven mázsa súlyú kocsit óránként tíz mértföld sebességgel lesz képes hajtani. A készülék előállítására külön gyárat építenek.

A megváltó Japán. Az első igazi orosz terület, amelyet a japániak megszereztek, Szachalin szigete volt. Ez a sziget Japánnak a meghosszabbítása. Jészót a legészakibb japáni sziget, csak a szűk La Pérouse-szoros választja el Szachalintól. Mégis, ezen a szűk tengerágon átkelve, egészen más világba jutnak az emberek. A mennyországból a pokolba. A kedves, naiv, művészi és derült japániak lakóhelyéből a száműzött, nyomoruságos orosz fegyencek világába. Ezt a szomorú országot, ezt a Dante-poklát, ezt a fegyencek szigetét most a japániak elfoglalták. A győzelmesen bevonuló japáni seregnek első dolga volt, hogy a politikai száműzötteket szabadon bocsátották. Washingtonból táviratozzák: illetékes helyről azt jelentik, hogy a japániak azoknak a politikai foglyoknak, akiket Szachalin szigetén találtak, megengedték, hogy más országokba kivándorolhassanak.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasút-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZELEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekéfej.

Pánczélaczél-kormánylemez.

Magasított aczélekefej.

Porvédő kerekek.

Aczél gerendely.

Csak kítámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány **fe-**
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

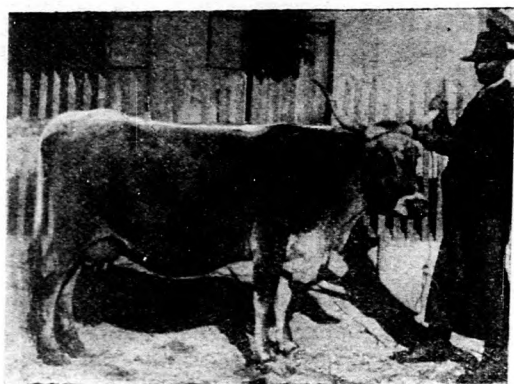
Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:

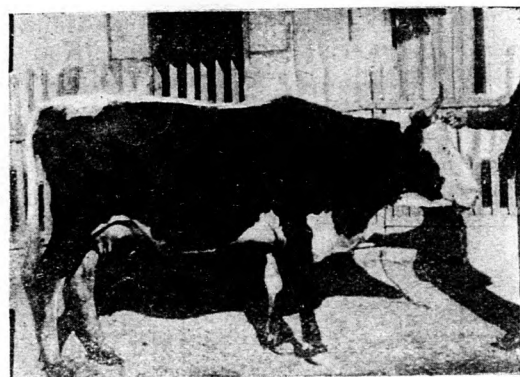
„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.

Sürgőnyczim: „AGRARIA“ Budapest.

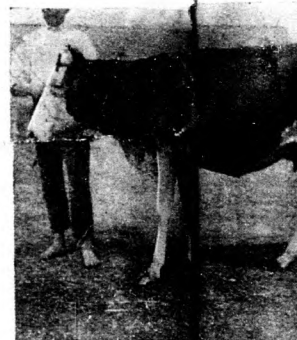
EDELKA, az 1901. évi illici versenyen II. díjat nyert 9 éves tehén.

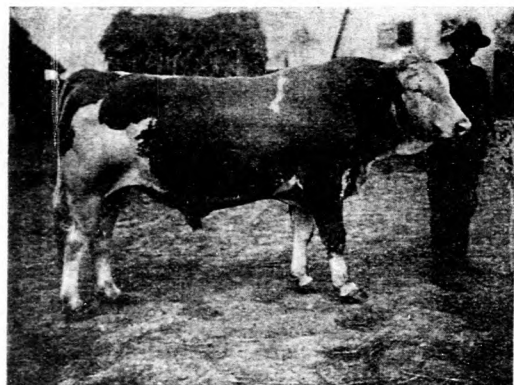
BÖSKE. Anyja Edelka, 1904-ben az illici tejelőversenyen I. díjat nyert.

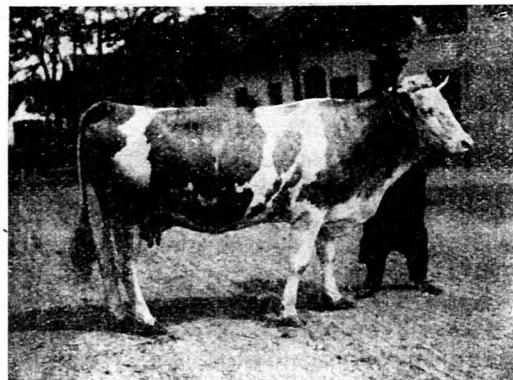
BÖSKE II. Anyja Böske I.

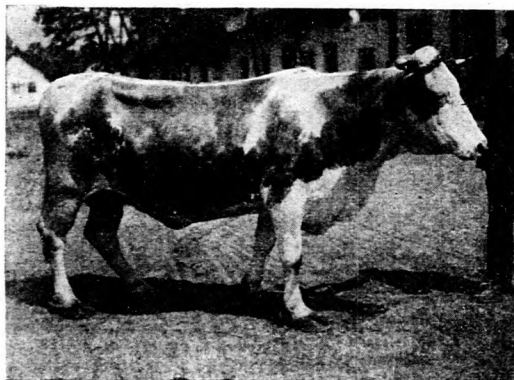
BÖSKE III. Anyja Böske I.

BAKA 2 éves félvérbika.

CIFRA 6 éves bonyhádi tehén. Az 1904-5. évi tejelőversenyen I-ső díjat nyert.

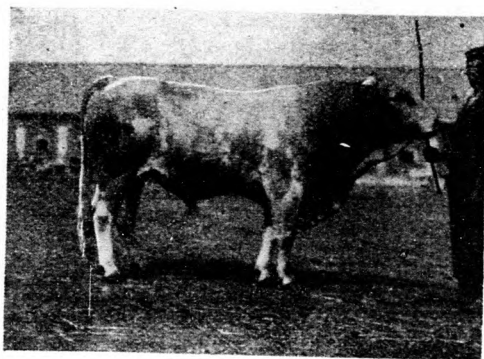

BUSA 7 éves szimmenthali keresztezésű tehén. Az 1904-5. évi levélti tejelőversenyen III. díjat nyert.

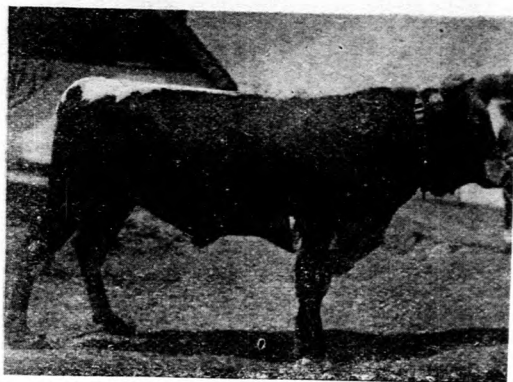

PAULA 6 éves szimmenthali keresztezésű tehén. Az 1904-5. évi levélti tejelőversenyen II. díjat nyert.

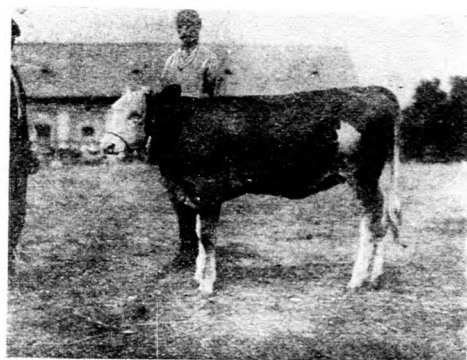
KÁPLÁR 2 éves bika. Anyja Böske I.

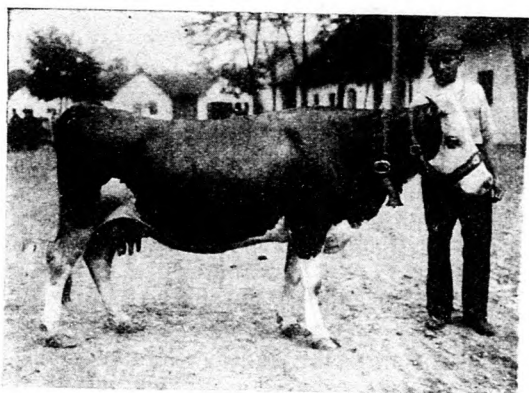
MISKA 2 éves bika. Anyja Etelka.

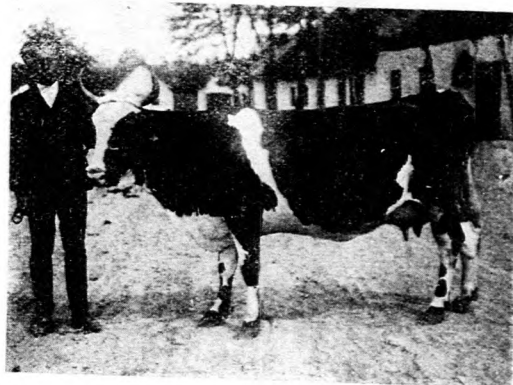
BÖSKE III Anyja Böske I.

PÖRE. Anyja Böske III.

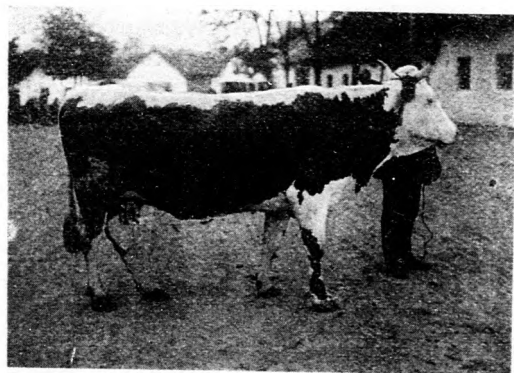
CITROM 3 éves szimmentháli keresztezésű tehén. Az 1904-5. évi levélteljesítményversenyen a II. díj nyertese.

CIFRA 9 éves szimmentháli keresztezésű tehén. Az 1904-5. évi levélteljesítményversenyen III. díjat nyert.

éves szimmentháli keresztezésű tehén. Az 1904-5. évi levélteljesítményversenyen III. díjat nyerte.

LISZKA 8 éves pinzgauai keresztezésű tehén. Az 1904-5. évi levélteljesítményversenyen IV. díjat nyert.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Bőtejelő tehenek tenyésztése.

— 14 képpel. —

A tehéntartás jövedelmezőségének alapfeltétele a jó fejőstehén. A bőtejelés ugyanis fajta és egyedi tulajdonság a szarvasmarhánál, amelyet úgy kell a tehénnek szüleitől átörökölnie. A melyik tehén nem örökölte a tejelőképességet, lehet azt akármilyen jól takarmányozni, akármilyen gondosan ápolni: sohasem lesz abból jó fejőstehén.

A kiscgazdának pedig első sorban jó fejőstehénre van szüksége, mert hiszen egy jó tehén haszna fődözi a háztartás kiadásait és enni sem eszik többet, mint a rossz fejős. Jó fejőstehenet azonban a kiscgazda nem egykönnyen vásárolhat, mert a jó fejőst ma már nem igen hajtják a vásárra, az istállóból megvenni pedig csak méregdrága áron lehet. Okosabb és hasznosabb dolog tehát, ha a kiscgazda fölneveli jó fejőstehene üszőborját, amelyet ha magának nem volna rá szüksége, jó áron eladhat.

Csak hogy a bőtejelő állat neveléséhez nem elegendő a jó fejőstehén. Ma már bebizonyult, hogy a bika épp úgy, sőt még nagyobb mértékben befolyásolja az üszőtudók tejelőképességét, mint a tehén, mert a bikától évente sok üsző származik, míg a tehéntől csak egy. A bika tehát több utódra átviszi kedvező, avagy kedvezőtlen fajtulajdonságait.

Tapasztaltatott pedig, hogy a jó fejőstehéntől származó bikától jobb, a rossz fejőstehéntől származó bikától gyengébb fejős tehenek származnak. A regula tehát, hogy ha a meglévő tehenállomány utódainak tejelőképességét növelni akarjuk, úgy a legjobb fejőstehenek bikaborjait kell meghagyni tenyésztésre. Eddig azonban tenyésztésre csak a legerősebb borjakat hagyták meg; hogy jó fejős, rossz fejős volt-e az anyja, arra nem sokat adtak. Így aztán — ha még a rossz tartást is számításba vesszük — nem csoda, hogy a legtöbb magyar községben annyira visszamaradt a tehenek tejelő képessége más vidékek mellett, a hol t. i. a tenyészbikák rendszeres megválasztására is súlyt fektettek.

Hogy a tenyészállatok gondos megválasztásával a népies tenyésztésben is mily eredményeket lehet elérni, arról szép bizonyítást nyújt a magyar-óvári szarvasmarhatenyésztő egyesület működése. Ez egyesületet 8 év előtt szerény alapokon létesítette Ujhelyi Imre, m.-óvári gazd. akadémiai tanár, akinek lelkes működése és vasszorgalma az egész országban elismert és méltányolt eredményeket szült. A 306 taggal megalakult egyesület a kiscgazdák körében ma 2000 tagot számlál. Megnemesítette egy egész vidék szarvasmarhatenyésztését és ma működését kiterjeszti nemcsak a sertés- és baromfitenyésztés javítására, de közvetve az egész mezőgazdálkodás fejlesztésére.

Az egyesület célja volt a meglévő kevert marhaállományt szimmenthali bikák használatával pirostarka szimmenthali jellegűvé átalakítani és egyúttal a gondos tenyészválasztás útján a tejelő-képességet fokozni. E cél elérésére közvetítette a tenyészállatok beszerzését, mindenkor csak jó tejelő tehenektől származó bikákat szerevezve be. Tejszövetkezeteket létesített, tejelő és vajversenyeket rendezett és a takarmánytermesztés kiterjesztésével a jobb

takarmányozást mozdította elő. Az eredmény, hogy az 1900. évben megalakult 2 tejszövetkezet 1904-ig 20-ra, az üzletrészek (tehenek) száma 294-ről 3662-re, az egy tehén után évente beszállított tejmenyiség 765-ről 1201 literre, az 1 tehén utáni tejbevétel pedig 79-ről 123 koronára emelkedett. Ez pedig csak elég szép eredmény.

Mint említők, a m.-óvári állattenyésztési egyesület első sorban a tehenek tejelőképességének fokozására törekedett, eltekintve a testalkat szépségétől. Ma már azonban lehetőleg biztos fajjellegű szimmenthali bikák alkalmazásával sok esetben, egyes családokban a testalkatot, a fajtajelleget is sikerült kifejleszteni, miként azt képeink és a hozzáfűzött magyarázatok mutatják.

A m.-óvári állattenyésztési egyesület ugyanis törzskönyvet vezet, amelybe pontosan bevezetik a születési időt, leborjazást, tejelési eredményt, díjazási és versenyeredményeket, szóval az állat származása, tenyésztési és használati eredményeire vonatkozó összes adatokat. Ez egyszerű törzskönyv igen jól pótolhatja a kiscgazdánál a kalendáriumot és megvan azon különös haszna, hogy teljesen biztos felvilágosítást nyújt az egyes tenyészállatok származásáról és annak remélhető tenyészértékéről.

Egy ilyen családot tüntet föl az első képesoport, mely az „Etelka” nevű tehéntől származik le.

Ez magyar + borzderes + pinzgau keresztezésű állat; minden volt, csak szépnek nem mondható. Ugy de az 1901/02-ben tartott éves tejelőversenyen 3369 liter olyan tejet adott, amelynek zsirtartalma ritkaság számba megy, mivel az évi átlagban 5·27% volt. Értékesebbé tette az állatot az, hogy ugyan ezen versenyben Böske I. nevű leánya, amely már 1900-ban egynapos tejelőversenyben első díjat nyert, mint 6 éves tehén 2922 liter 4·79% zsirtartalmu tejet adott. Böske ugyan pirostarka színeződésű, de ugyan-csak meglehetősen fajtajelleg nélküli pinzgau + szimmenthali keresztezésű kinézéssel bíró tehén. Ugy Etelkának, mint Böske I.-nek a verseny befejezte alkalmával voltak már üszőivadékai, amelyek — miután ekkor már a községben az egyesület befolyása következtében jobb bikák állottak — javított, a szimmenthali némileg megközelítő keresztezések voltak. Az öreg Etelkát 12 éves korában, miután még Miska fiát ellette, a martonvásári Dreher uradalom vette meg 400 koronáért tenyésztésre. Tulajdonosa csak azért adta el az aránylag magas vételár mellett is mivel a legelőn megszurta a tőgyét, minek következtében egyik bimbójára meg is bénult s teljesen elapasztott. Vásáron kapott volna érte, vagy 130—150 koronát. Böske I.-et, Etelka leányát azonban már semmi áron sem volt hajlandó odaadni.

Ez a Böske I. tehén az 1904. évi illmici tejelőversenyben újból részt vett s minthogy gazdája ekkor már jobban takarmányozta, mint az első versenyben, 3717 l. 4·44% zsirtartalmu tejet adott.

Böske I.-nek ivadékai közül a Böske II.-t Stróbl Géza szili gazdasága, Böske III.-t pedig a martonvásári uradalom vásárolta meg. Böske II. mint előhasi tehén 2817 l. 4% zsirtartalmu tejet adott, ami magában véve is elég szép eredmény, de már a második borju után nemcsak tejelés, hanem a tejzsirtartalma tekintetében is nagyon kivált ez a tehén, mivel 301 nap alatt 3235 liter 4·79% zsirtartalmu tejet adott s ivadékai megfelelő szimmenthali jelleggel bírnak. Böske III. első borjuja után 313 nap alatt 2241 liter tejet adott 4·35% zsirtartalommal, s remélhető, hogy ha már első borju után ekként bevált,

még inkább be fog az később válni, de még több remény fűzhető leányához, Pöréhez, amely már az egylet által szerzett Leó bikától származik, amelynek apja Herbert, telivér lévén, hozta a jó formát, anyja Cornélia félvér, amely 3815 liter 4·3% zsirtartalmu tejet adott évi átlagban. Ennél a kis üszőnél ugy apai, mint anyai ágon 4% on felüli zsirtartalmu tejet találunk s így hozzá bizvást sok reményt fűzhetünk, annál is inkább, mivel már külemileg is teljesen megfelelő, szép állat.

Etelkának dedunokája Pöre tehát eljutott az ideális célhoz, amidőn külemet és remélhetőleg a hasznosítást is megtaláljuk már ugyanabban az egyedben. Etelkának Miska nevű bikaborjút Stróbl Géza vásárolta meg, mint választott borjut s felnevelvén, dacára fajtajellegnélküliségének, kiválasztott legjobb teheneire használja azt törzsbikának. Ha fajtajellege nincs is ennek az állatnak, testformái jók, kitűnő üző és kitűnő átörökítő képességű s mivel borjui egészen apjukra ütnek, a legszebb tehene után is többnyire fajtajellegnélküliek s azonnal felismerhetők, hogy Miska fiai. Ha ivadéakai, öreganyjuk kitűnő tejelőképességét is öröklék, ugy e bikával egy kitűnő tejelő nemzedék fog létesülni.

Etelka unokája, Böske I. fia *Káplár*, mint 2 éves bika 650 koronáért a martonvásári uradalomba adatott el. Apja ennek a bikának melyik volt, csak ugy nem állapítható meg, mint ahogy nem ismerjük Miskának és Imrének apját, csak annyit tudunk, hogy Káplár fogamzása idején a községben csakis az egylet által közvetített bikák voltak már találhatóak. Káplár jól fejlett, két éves korában 650 kg. nehéz, jó testalkatu, sárga-tarka színű bika, amelynek sárga színébe még némi hamvasság — melyet öreg anyjától öröklök — észlelhető. Szutyakján kékes palaszínű foltok láthatók. Azonban ivadéakai, melyek a részére kiválasztott legszebb és legjobb bonyhádi teheneiktől származnak, csaknem kivétel nélkül szép, szimmenthali külsővel bírnak, s bizvást remélhető, hogy Káplár ivadéainak legalább is nagyobb részénél Böske és Etelka jó tulajdonságait fogja örökíteni. Az uradalom Káplár minden bikaiivadékát az egyesületnek adhatja csak el.

Második csoportképünkön legutóbbi levéli tejelőverseny 6 legjobb állatját mutatjuk be a község részére ez idei árverésen beszerzett és itteni tenyésztő által nevelt bikával együtt.

Baka mutatja azt, hogy kistenyésztő is nevelhet jó bikát. Jó formával, jó esontozattal bíró elég szép bika, melynek már anyja külemileg díjaztatott s a mellett 4000 liter évi tejelésével kitűnő fejős.

Bizonyosága ez a kép, nemcsak a bika, de a tehene képei is annak, hogy indokolatlan a magyar gazda aggodalma, amidőn a 3000—4000 literes fejéseknél már a csontozat elfinomodásától tart, mert hisz a legkitűnőbb állatok jó csontozatu, elég erős állatok.

Hogy külem és hasznosítás szintén egyesíthető, annak éppen a legjobb állatok a bizonyosságai. A tejelő versenyben első díjat nyert 717. sz. *Cifra*, amely nemcsak igen tekintélyes mennyiségű, 4830·5 liter tejet adott, hanem igen jó minőségűt is, 4·15 százalékos zsirtartalmu, 1902-ben Szt-Jánoson külemi díjazás alkalmával egy harmadik díjat nyert. Igen jó formájú szép tehén a 706. sz. *Citrom* is, amely ugyancsak szentjánosi díjazásnál szintén egy harmadik díjat kapott, s érvényesült tejelő versenyben is, midőn az éves versenyben 4953 liter tejet adott, bár jóval gyengébb minőségűt, mint az előbbi tehén,

3·55% zsirtartalommal. 734. sz. *Paula* nevű tehén, amely már üsző korában díjaztatott első díjjal s a pozsonyi országos kiállításon a keresztezések csoportjában első tehéndíjat nyert, (ennek fényképe leggyengébben sikerült, mert abból ugyan az állat szépsége ma már nem látható), a legnagyobb tejjhozamot mutatja fel a versenyben 5087 liter évi fejésével, csak az kár nála, hogy tejének minősége gyenge, 3·00 százalékos zsirtartalmu. Sikerült bika fiát, amely egy 4000 literes anyával bíró Jácint nevű félvérbikától származik, $\frac{5}{4}$ éves korában Szily Tamás az országos tejjgazdasági felügyelő vásárolta meg saját tenyészete részére, ugy, hogy bikaivadékait az egyesület neveli fel. Az 525. sz. *Cifra* már nem szép tehénke, de gyönyörű fejei eredménye van ennek is, miután 4289 liter jó minőségű 3·84% zsirtartalmu tejet adott, a mivel harmadik helyre került; ennek elég jó formájú bika fiát, amely ugyancsak az előbb említett 4000 literes származású Jácint bikának fia, már saját tenyésztésében tartotta meg az egyesület. A másik két kép (de a most említett *Cifra* tehénkéit is idesorolhatjuk) mutatja, hogy mennyire megbeesülik a külemben, fajtajellegben fogyatékos kinézésű állatokat, ha azok hasznosításban kiválóak.

Köztenyésztésünkben az állattenyésztési egyesületek, ezek hiányában a gazdasági egyesületek s még inkább a tejszövetkezetek (ha volna valami közös kapcsolatuk) vállalhatnák magukra a tejelő marha kitenyésztését tejelőversenyek rendezése által; uradalmaink pedig rendszeres próbafejési jegyzékek vezetése és a fejkísérleti állomás díjtalanul végzett zsirvizsgálatainak igénybevétele mellett nevelhetnék ugyancsak a köztenyésztés részére az olyan bikákat, amelyek nemcsak külemileg, de hasznosításban is megfelelők lennének. S hogy köztenyésztésünk s ezzel tejjgazdaságunk óriási lendületet nyerjen, nem kellene hozzá egyéb, mint a köztenyésztés részére vásárolt bikáknál annak következetes megkívánása, hogy azok megfelelő külem mellett megfelelő hasznosítást is tudjanak felmutatni.

A fenti leírásból és a bemutatott képekből lapunk olvasói megbírálnak, mit lehet elérni a szövetkezes útján, a következetesen kitartó tenyész-kiválasztással.

Tessék követni a jó példát.

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részv.-Társ.

Budapest, Muzeum-körút 19.

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésénél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

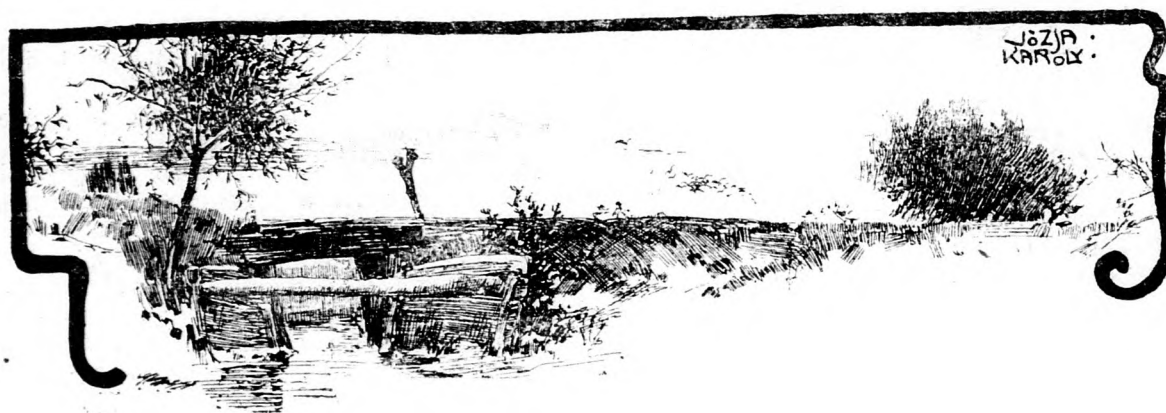
sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcséplő-készleteket,
Tolókerék-rendszerű vetőgépeket,
Egytetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejjgazdasági gépeket,
Fűrészyári berendezéseket,
Szecskavágók,
Répavágók, Morzsolók, Darálók.
Arjegyzék, költségvetés,
szakszerű felvilágosítás
ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

A Potemkin véres napja.

A *Knjaz Potemkin* hajóján már fölmosták a meggyilkolt tisztek vérét, a büszke páncélos árbocain megint az András-keresztes lobogó leng és a hajót magát új névre keresztelik, de a Potemkin lázadása még ma is rettegéssel tölti el az orosz hatalmasokat. A párisi *Journal* katonai levelezője szemtanuk elbeszélése nyomán az alábbi drámai leírásban mondja el a Potemkin megrázó tragédiáját:

A Potemkin június 24-én hagyta el Szebasztopot, hogy a nyílt tengeren tartandó lövés gyakorlatra menjen; meg is érkezett arra a helyre, ahol az új ágyukat másnap ki kellett volna próbálni; ez az egész nap nyugodtan telt el; egy torpedónaszádot küldtek el élelmiszerekért Odesszába; ez éjjélkor tért vissza.

Június 28-án délelőtt bors-ot, orosz levest kaptak a matrózok, melyet az Odesszában vásárolt husból főztek.

A matrózok csaknem egyhangulag kijelentették, hogy nem esznek a bors-ból, mert a hus romlott és férges.

Mindamellett néhány matróz megette és így nagyobb baj nem lett az ügyből.

Másnap 29-én ugyanaz a hus, ugyanolyan bors; de most már az egész legénység vonakodik elfogyasztani.

A hajó másodparancsnoka, Gelerovszki kapitány és egy tiszthelyettes megkérdezték a legénységtől, miért nem esznek a bors-ból? Néhány matróz azt felelte, hogy a hus romlott.

A tisztek visszamentek a helyükre, anélkül, hogy valamit szóltak volna.

Minden eonnyiben maradt volna, ha a másodkapitány nem ült volna elgondolkodva s az ételhez nem nyulva, a maga asztala mellé:

— Miért nem eszik? — kérdezte Golikov, a főparancsnok.

— Hogyan ehetném — felelt a tiszt — mikor nyolcszáz ember van a hajón, aki nem eszik.

Izgalmas csend támadt.

Egy idő óta a parancsnok hallott a legénység valami összeesküvéséről a tisztek ellen és a közelgő lázadásról.

A parancsnok egy pillanatnyi gondolkodás után Pogojrnez káplárt hívatta s parancsot adott, hogy dobszóval a fedélzetre gyűjtsék az egész legénységet.

Mikor a matrózok együtt voltak, a parancsnok így szólt:

— Miért nem kell nektek a bors?

Egyetlen matróz sem felelt.

Golikov megismételte a kérdést, de választ most sem kapott.

Erre a másodparancsnok szólalt meg:

— Azért nem kell nekik, mert a hus kukacsal van tele.

Helyeslő moraj futott át a matrózok sorain.

— Szmirnov doktor! — kiáltott Golikov. —

Igaz, hogy a hus kukacsal van tele?

A doktor tisztelgett, közelebb lépett és ezt mondta:

— A hus friss, egészséges, jó; sohasem láttam jobbat.

Gelerovszki közbeszólt:

— Hogyan lehetne jó? Magam láttam, hogy férgek nyüzsögnek benne...

A doktor dühösen felelt:

— Talán úgy látta, a hogy Odesszából érkezett; de azóta én beszóztam: egészen jó lett; meg lehet enni.

A parancsnok erre fölemelte kezét:

— Elég — mondotta, — ha a doktor azt mondja, jó a hus: akkor jó; akik meg akarják enni a bors-ot, álljanak jobbfelől, a kik nem, azok balfelől álljanak.

A matrózok engedelmesen egyenként a parancsnok jobb keze felé sorakoztak, szinte szégyenkezve a miatt, hogy így alávetik magukat; de hát a fegyverem így kívánja...

Mikor már baloldalt csak harminc ember állt, a parancsnok megszólalt:

— Elég... örök vegyék körül ezeket.

Erre a matrózok, ugyanazok, akik az imént még morogtak, fegyvereikért mentek és körül vették harminc társukat.

A parancsnok kabinjába ment le.

Egy pillanat múltán Masztucszenkó, a vitorlamester eltorzolt arccal, kidülledt szemmel rohant a fedélzetre, puskát ragadott, aztán a tisztekre rohanva így kiáltott:

— Mit akartok tenni az elfogott emberekkel? Le akarjátok lövetni őket!? Hát még nem folyt elég vér Oroszországban? A liojangi, a mukdeni gyilkosságok után a pétervári és a varsói következett és most még a Potemkinon is öljenek? Elég volt már, elég! Véget vetünk ennek a kegyetlen uralomnak! Eljen a szabad Oroszország! Matrózok! Le a tisztekkel! Mi többen vagyunk! Mi leszünk az urak!... Le a zsarnoksággal!

A második parancsnok izgatottan szól közbe:

— Hallgass boldogtalan! Hallgass, vagy nyomban agyonlőnek!

— Téged lőnek agyon! — üvölti Masztucszenko és felkapja puskáját.

A második parancsnok kirántja revolverét, Masztucszenkóra céloz, elhibázza és Vakulencsuk rogy össze holtan...

Egy pillanatig rémület fog el mindenkit. Masztucszenko tovább ordít:

— Gyilkos! Megölted Vakulencsukot! Mit vétett neked? Ártatlan volt!

Aztán céloz és lő. A másodparancsnok összeroskad, finom szőke bajuszát vér önti el.

Erre nagy zaj és zavar támad a hajón; a matrózok ide-oda futkosnak, mert nem tudják, mit cselekedjenek.

Pogojrnez vízbe veti a dobát, melylyel a parancsnok rendeleteit közvetíteni szokta; Masztucszenko düntől kábu tan lelő két tisztet, aki feléje közelednek, hogy lefegyverezték.

A doktor fülkéjébe lő, az revolverét veszi és mellbelövi magát.

Masztucszenko egy negyedik tisztre céloz és valósággal át-meg átlukasztja golyókkal. A pópa megy feléje — azt is lelövi. Ez már sok volt — a matrózok félelemtől örülten menekülnek; a tisztek a vízbe vetik magukat. Az altisztek is követik őket. Uszva igyekeznek a part felé. De Masztucszenko attól tart, hogy ha partra érnek, elmondják, mit láttak; néhány embert maga mellé hív, — talán nyolcat — elkezdenek lövöldözni az uszó tisztekre és altisztekre és valamennyit megölik.

A 267-es torpedónaszádról látják, hogy a Potemkinen valami különös történik; a tisztek ott úgy intézkednek, hogy a 267-es távozzék.

Pogojrnez parancsot ad társainak, hogy két vaklővést süssön el a torpedóra. E két lövés után jelzik a 267-esnek, hogy jöjjön a Potemkin mellé.

Mikor a torpedónaszád a Potemkin mellett áll, a legénység felhívja a tiszteket a fedélzetre és letartóztatja őket.

Az elektromossági tiszt protestál:

— Ha beszélni akarsz velem, — mondja Masztucszenko — vedd le a csillagaidat és akkor, mint velem egyenlő ember beszélhetsz.

— Hogy viselkedel tiszteddel szemben? — kérdi a boldogtalan.

— Mindjárt meglátod — mondja Masztucszenko.

És egy revolverlövessel megöli a tisztet.

E pillanatban a parancsnok feljön a kabinjából; öreg ember; egészen fehér; reszket:

— Mit tettél? — kérdi Masztucszenkot. — Gyilkos vagy!

— Hallgass! — kiált a matróz — vagy megöllek!...

— Megölsz egy ilyen agg embert, mint én vagyok. Nem tudod, mit cselekszel! — Megörült-e?

Masztucszenko felhuzza fegyvere kakasát:

— Ajánld istennek lelked... egy másodperc múlva meghalsz!...

Goikov meginog; keresztet vet, még el sem végezte, már földre zuhan, mert Masztucszenko golyója homlokán talált.

Masztucszenko erre parancsokat ad a matrózoknak.

— Fogjátok meg a tiszteket!

Megfogják őket és ünnepélyesen lefokozzák.

Közülük három önként leteszi csillagait és így szól a matrózokhoz:

— Mi is veletek vagyunk és Oroszország szabadságát kívánjuk!

Ez a három a hajón marad, egyikük; Alexejev, parancsnokká lesz.

A többieket egy bár-án Odesszába küldik.

Féltizenkettő volt, mikor Masztucszenkó a lázadást elkezdte; háromnegyedkor a matrózok már urai voltak a Potemkinnek.

Masztucszenko összegyűjti a matrózokat és ezt mondja nekik:

— Most pedig háborút üzenünk minden orosz-nak, aki nem akarja a szabadságot! A forradalmiak velünk lesznek.

— Szerencsétlen — mondta Pogojrnez — elfeledted, hogy július ötödikén az egész flot a legénységének fel kell lázadnia? A jelzót még nem adták ki; elsielted, most nem fognak követni bennünket.

— Ami megtörtént, megtörtént; a hiba már megvan, most haladnunk kell előre — felelt Masztucszenko.

És rákezdte az Internacionale-ra, melyet néhány matróz kórusban együtt énekel vele.

Aztán abbahagyják a dalt... Nagy esend ül a fedélzetre; sóhajtás, nyögés hallatszik...

— Ki sóhajtoz? — kérdi Masztucszenko — eredj, nézd meg, Pogojrnez...

Pogojrnez megnézi s jelenti, hogy a doktor hörög a kabinjában.

— Ah; az a disznó, aki mindennek oka, most beteg? ... Mit tegyünk vele? — kérdi Masztucszenko.

— Öljük meg! ... Halál rá! — kiáltanak a matrózok.

Vagy huszan a doktor kabinjába rohannak, kezén-lábán megfogják a szerencsétlent és a vízbe dobják.

A fedélzetről Masztucszenko utána lő, míg a szegény hulla eltűnik a mélységben.

A matrózok többsége néz, néz és halkán így szól:

— Ez bolondság, amit tettetek...

Csak halkán, igen halkán merik mondani, félnek, hogy meghalja Masztucszenko, ez a ferde tatár-szemű, lapos japán orru matróz, ki valamennyit terrorizálja.

A lázadás vezetője mindössze három év óta szolgál az orosz tengerészeknél és senki sem tudja, hol született, ki-miféle ember...

Borbélyvics.

— Mégis csak szép dolog, hogy ez az irtózatoss háború majdnem egyenlő eredménnyel végződik mindkét félre.

— Hogy-hogy?

— Hát Japán kártalanítani, Oroszország pedig cártalanítani fogja magát.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

és

Gőz-utimozdonyokat

a legtökéletesebb szerkezettel, a legjutányo-
sabb árak mellett szállítanak

John Fowler & Co.

Budapest-Kelenföld

a vasutállomással szemben.

Telefon 42—50.

Telefon 42—50.

HIRDETÉSEK
FELVÉTELNEK
A KIADÓHIVATALBAN
BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

1904. évi forgalom : 22,000 bál.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek minden évben **julius és szeptember**
hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál :

HELLER M. S TÁRSA
GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT
Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

A miskolci országos baromfi-kiállításon
diszoklevéllel kitüntetett
sárga orpingtonok faj-
tisztá tenyésztőjásai
12 darabonként, patent csomagolással és
postai szállítással 10 koronáért kaphatók
Szilassy Elemér-nél
Verebély, Bars megye.

SZUPERFOSZFÁTOT,
mindennemű egyéb
Strassfurti kainitot, Műtrágyafélét, azonkívül
Strassfurti kálitrágyasót 40% káli **Rézgáliczot** (98—99%) elismert kitűnő
tartalommal, továbbá _____ minőségben legolcsóbban
szállít a _____

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság
BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.